

PETRA BARTOL

► Starost:
22 let

► Čas zaposlitve:
1 mesec

► Trenutno
varčevanje:
še ne varčujem.

► Trenutni
prihranki:
0 EUR

► Koliko bi
varčevala za do-
datno pokojnino:
v začetku 50–70
EUR/mesec,
pozneje pa pos-
topoma vse več.

► Kakšno do-
datno pokojnin-
sko rento želi
prejemati: 1.000
EUR/mesec (v
današnjih evrih)

► Zakaj želi
varčevati za
pokojnino?

»Za dodatno pokojnino je treba varčevati, ker državna pokojnina po vsej verjetnosti ne bo dovolj, da pokrije osnovne stroške, kaj šele, da bi pokrila želeni življenjski standard. Prej začnemo varčevati, laže ali več privarčujemo.«

KAKO NAJ ZA POKOJNINO VARČUJE 22-LETNA PETRA BARTOL

JURE MAKOVEC

Nina Simić
nina.simic@finance.si

ŽIVIM S STARŠI NEDALEČ OD LJUBLJANE. PRED MESECEM SEM SE ZAPOSILILA. V TREH DO PETIH LETIH BI RADA KUPILA STANOVANJE, V LETU DO DVEH PA AVTO.

Partnerja projekta:

modra
zavarovalnica

Pokojninsko
varčevanje **as**
www.as.si 080 11 10

Drugih večjih izdatkov v bližnji prihodnosti ne načrtujem. Večino zaslužka bi zdaj varčevala, dokler si to lahko še privoščim. Vse bolj me mika tudi selitev v tujino, opisuje 22-letna Petra Bartol. Želi pa varčevati tudi za pokojnino in na reviji *Moje finance* ji bomo skupaj s šestimi strokovnjaki v prilogi *Moja pokojnina* pri tem pomagali.

Kako bi se 22-letna Petra sama lotila varčevanja za pokojnino? »Zdi se mi smiselno, da zdaj na začetku za dodatno pokojnino varčujem manjše zneske, pozneje, ko bom zaslužila več, pa zneske postopoma povečujem. Do zdaj nisem mogla ničesar

privarčevati, tako da nimam prihrankov, a je to pri moji starosti verjetno normalno.«

Največja napaka mladih je, da ne varčujejo

Le dober odstotek naših strank, ki varčujejo za pokojnino, so mladi, pa še tem z vplačili pomagajo starši, opazajo finančni poznavalci. To je kar razumljivo, saj imajo mladi manjšo kupno moč, zaposlitve predvsem za določen čas, ustvarjajo si družino, zato je v ospredju reševanje stanovanjskega vprašanja, upokojujev pa je zanje še zelo oddaljena, pa tudi veliko znanja o tovrstnem varčevanju in njegovem učinku nimajo. Je

pa res, da so pri starosti od 20 do 25 let navadno še brez posojil, otrok, živijo doma, zato bi lahko morebiti tudi varčevali. Prav to obdobje bi lahko izkoristili, menijo finančniki. V daljšem obdobju varčevanja lahko privarčevana sredstva bolje oplemenitijo in z manjšim vložkom dosežejo večji končni donos - ne smemo namreč zanemariti čudežne moči obrestnoobrestnega računa.

Ko bo Petra izpolnila pogoje za pokojnino, bo po mnenju finančnih strokovnjakov dobivala bore malo izplačila, saj je pokojninski sistem že zdaj iz leta v leto na bolj trhljih nogah. Toda kako se pokojninskega varčevanja sploh lotiti?

6 finančnih strokovnjakov svetuje 22-letni Petri, kako varčevati za pokojnino

1

Samo Lubej,
osebni finančni svetovalec,
Finančni center:

»Če bi želela Petra čez 43 let, ko bo šla predvidoma v

pokoju, doseči enako kupno moč, kot jih ima danes tisoč evrov, moramo nujno upoštevati inflacijo. Praviloma se za dolgoročne izračune uporablja dwoodstotna letna inflacija. Izračun zanjo pokaže, da bo, ko se bo upokojila, dejansko potrebovala 2.343 evrov mesečne rente, saj tak znesek ustreza kupni moči današnjih tisoč evrov. Nekoliko zaozkroženo lahko rečemo, da bo po izkušnjah ob upokojitvi potrebovala za eno enoto mesečne dosmrtnne rente 250 enot kapitala. Če gledamo nominalno, to pomeni, da bo za 2.343 evrov na mesec potrebovala 585.750 evrov. Petra bi morala začeti varčevati 85 evrov na mesec in nato znesek vsako leto dvigniti za

inflacijo (dva odstotka). Tako bi na koncu mesečni obrok dvignila že na 195 evrov. Ob tem naj poudarimo, da končnega obdavčenja izplačil nismo upoštevali. Račun varčevanja je narejen ob predpostavki devetodstotnega nominalnega donosa, kar je optimistično, in iz tega sledi sedemodstotni pričakovani realni donos. Petra bi tako recimo vplačala samo 68.503 evre, vse drugo pa je donos. Po oplemenitjenju bi na koncu imela nominalno kar 583.701 evro oziroma realno 337.849 evrov. Predlagal bi ji varčevanje v drugem pokojninskem stebru po strategiji življenjskega cikla, kolikor ji to dopušča sistem. Torej do 5,844 odstotka bruto plače ali največ okoli 2.800 evrov na leto. To varčevanje se sicer pogosto predstavlja kot davčna olajšava, a gre v resnici za odloženo plačilo davka. Za drugo naj izbere preproste in čim manj stroškovno obremenjene naložbene produkte, kot so indeksni skladi ETF in vzajemni skladi.«

VLADA NAJ INFORMIRA IN SPODBUJA MLADE!

Finančne strokovnjake smo vprašali, kaj bi svetovali vladi, da bi med mladimi spodbudili pokojninsko varčevanje. Večinoma se strinjajo, da bi bilo nujno potrebno redno opismenjevanje že v osnovni šoli, da bi se kot odrasli lažje odločali. Bolj jasno bi tudi morali povedati, da naj na državno pokojnino ne računajo preveč, saj danes nihče ne ve, koliko je sploh lahko pričakuje čez desetletja. V Modri zavarovalnici menijo celo, da bi morali pojasniti, da je sklenitev dodatnega pokojninskega zavarovanja s stališča finančne varnosti prav tako samoumevna kot sklenitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Vsekakor pa bi pripomogli tudi olajšave pri obdavčenju rent in upoštevanje vplačil v pokojninske produkte kot davčne olajšave. Osebni finančni svetovalec Mitja Vezovišek predlaga uvedbo investicijskih pokojninskih računov, prek katerih bi lahko v finančnih produktih po lastni izbiri neobdavčeno varčevali znesek v višini vsaj 20 odstotkov povprečne letne plače.

2.

Kristina Kožman,
strokovna direktorica pokojninskih zavarovanj,
Adratic Slovenica:

»Za tisoč evrov mesečne dodatne pokojnine, bi morala na mesečni ravni varčevati 140 evrov, kar je lahko zanjo preveč, morebiti pa ji pri tem lahko na začetku pomagajo starši. Petra naj pri trenutnem zaslužku okoli 11 odstotkov bruto plače nameni za dodatno pokojnino. Predlagamo ji varčevanje za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, s čimer bo izkoristila davčno olajšavo, ter naložbeno zavarovanje, da bo zapolnila pokojninsko vrzel. Če bi začela na primer vplačevati prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje Pokojninsko varčevanje AS po 52 evrov na mesec, kar je maksimalni znesek vplačila, pri katerem bo izkoristila polno davčno olajšavo 5,844 odstotka od njene predvide-

ne 900 evrov visoke bruto plače, bi ob nespremenjeni višini vplačila ob upokojitvi prejela 340 evrov mesečne doživljenjske rente z zjamčeno dobo deset let (če bi umrla med zjamčeno dobo prejemanja, denimo po treh letih, bi dediči prejeli še neizplačana sredstva za sedem let). Zaradi davčne olajšave bi ob predpostavki o trenutni višini plače za vsak mesec prejela 8,32 vračila v obliki znižane dohodnine, na letni ravni torej slabih sto evrov. Predlagala bi ji še sklenitev življenjskega zavarovanja Aktivna renta AS z mesečno premijo 50 evrov. Tako bi dosegla skupno dodatno pokojnino v višini okoli 700 evrov. Informativna višina skupne dodatne pokojnine je izračunana ob predpostavkah, da bo znašal donos na privarčevana sredstva iz pokojninskega varčevanja od začetka varčevanja pa do 50. leta starosti zavarovanke osem odstotkov, od 50. do 60. leta starosti zavarovanke štiri odstotke in od 60. do 65. leta dva odstotka ter ob pred-

postavki nezajamčene osemodstotne povprečne letne stopnje donosa izbranih naložb zavarovanja Aktivna renta. Ob izteku trajanja dobe varčevanja pa zavarovanje Aktivna renta zagotavlja izplačilo rente, ki je lahko tudi zjamčena. Največja prednost je, da lahko zavarovalec sam določi razmerje med zjamčenim in aktivnim delom rente, s katerim lahko dosega višje donose. Druga prednost je, da zavarovalnica v času začasne nezmožnosti plačevanja premije zagotavlja, da bo po koncu trajanja zavarovanja upravičenec prejel dogovorjeno rento, to pa velja tako v primeru trajne invalidnosti in brezposelnosti ali trenutne delovne nezmožnosti zaradi bolezni ali nezgode, ter tudi v primeru najhujšega, smrti zavarovane osebe. Samo ne obupajte prehitro in zaradi zadovoljevanja trenutnih potrošniških potreb ne odkupujte police pred iztekom. Varčevanje za starost je dolgoročno in bi takšno moralo tudi ostati.«

3.

Vesna Razpotnik,
vodja službe za strateško ko-
municiranje in razvoj zavarovanj,
Modra zavarovalnica:

»Petri svetujemo, naj se pri svojem delodajalcu pozanima, ali ponuja možnost varčevanja v kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju in kakšno premijo plačuje svojim zaposlenim, ter se, če je možno, vključi. Poleg tega naj za pokojnino varčuje tudi sama.

Dodatno pokojninsko zavarovanje je idealni produkt, saj je izrazito namensko in dolgoročno varčevanje, ki ugodnosti ponuja že danes, kot povračilo premije v obliki davčne olajšave. Hkrati je fleksibilno, saj se premija lahko prilagaja ali začasno zamrzne brez kakršnihkoli posledic ali stroškov. Petri bi predlagala varčevanje v skladu življenjskega cikla, ki je namenjen njeni starosti in varčevalcem omogoča potencialno višje donosnosti v času, ko je upokojitev še daleč, in visoko varnost prihrankov v času pred upokojitvi-

jo. Dolgoročna naložbena politika sredstva močno oplemeniti. Predviden mesečni znesek za doseg cilja bi bil okoli 150 evrov. Torej, če bi Petra vseh 40 let aktivne dobe varčevala v skladu življenjskega cikla s 150 evri na mesec, bi prišla do dodatne pokojnine v višini dobrih tisoč evrov na mesec do konca življenja. Če bi oseba z na primer 900 evri bruto plače na mesec vplačala 50 evrov za dodatno pokojnino, torej 600 evrov na leto, bi pri računu dohodnine dobila nazaj 96 evrov, se pravi skoraj dve mesečni premiji.«

4

Mitja Vezovišek, osebni finančni svetovalec, Vezo-višek & partnerji:

»Pohvalno je, da se je Petra varčevanja lotila že s prvo zaposlitvijo, saj lahko tako na začetku varčuje manjši del prihodkov, le pet odstotkov. Če začne deset let pozneje, pa bo morala varčevati po deset odstotkov svojih prihodkov, če želi doseči 70-odstotno nadomestitevno stopnjo; to je višina pokojnine glede na povprečne prihodke. Za avto in stanovanje ter drugo skupaj pa naj

varčuje vsaj 20 odstotkov prihodkov ali več. Izračun pokaže, da bi morala za takratnih tisoč evrov dodatne pokojnine varčevati 190 evrov na mesec. Pri izračunu smo predpostavili (če se to spremeni, se spremeni tudi potrebni znesek), da varčuje 40 let in 30 let prejema rento, v času vplačevanja petodstotni povprečni letni donos nad inflacijo (od sedem do osem odstotkov nominalno) in dwoodstotni donos v času izplačevanja, ko si velikega tveganja ne moremo več privoščiti. Upoštevali smo tudi štiriodstotne povprečne stroške (vstopni, izstopni,

transakcijski) in davke. Za začetek bi ji predlagal izdelavo pokojninskega načrta, v katerem bo izbrala primerne finančne produkte. Najboljša izbira je med pokojninskimi skladi. Skladi iz drugega pokojninskega stebra ji ponujajo davčno olajšavo v obliki vračila dohodnine, medtem ko tisti iz tretjega stebra sodijo med zavarovalne produkte, kar pomeni, da so kapitalski dobički po desetih letih varčevanja neobdavčeni. Izbere naj že v preteklosti uspešnega ponudnika, z najnižjimi stroški, prednost pa naj da dinamičnim skladom, ki so dolgoročno najdonosnejši.«

5

Mojca Ivanc, direktorica sektorja trženje, prodaje in razvoja, Triglav Skladi:

»Petra naj si izdela finančni načrt z upoštevanjem neto dohodka ter tekočih stroškov. Če lahko, naj varčevanju nameni deset odstotkov razpoložljivega dohodka, od tega vsaj polovico za pokojnino. Čez 42 let, ko bo Pe-

tra začela prejemati dodatno pokojnino, bo ob predvideni dwoodstotni povprečni letni inflaciji potrebovala dodatnih 2.343 evrov mesečne pokojnine za ohranitev nakupne vrednosti denarja – današnji cilj tisoč evrov. Za črpanje dodatnih 2.343 evrov mesečne pokojnine, za dobo 20 let, mora Petra do svojega 65. leta zbrati okoli 390 tisoč evrov, za kar je potreben mesečni znesek varčevanja 127 evrov, ob upoštevanju

sedemodstotni stopnji donosa varčevanja in štiriodstotni donosnosti v času izplačevanja rente. Glede na Petrino starost in dolgoročnost bi lahko razmišljala v smeri pokojninskega varčevanja po principu življenjskega cikla ali pa v smeri razpršenega vlaganja v vzajemne sklade. Pokojninsko varčevanje ima prednost v davčnih olajšavah, naložba v sklade pa v likvidnosti in padajoči davčni stopnji.«

6

Katja Majerle, osebna finančna svetovalka, Individa & Partnerji:

»Za začetek bi Petri predlagala fleksibilne, čim bolj likvidne in nezavezujoče rešitve, dokler ne privarčuje dovolj za likvidnostno rezervo, da ne bi obupala pri prvem večjem izdatku. Za tisoč evrov realne dodatne pokojninske rente bi morala zbrati realno vsaj 300

tisoč evrov. Če se bo upokojila pri 65 letih, to pomeni čez 42 let, bi ob predpostavljene desetodstotni letni donosnosti morala začeti varčevati po sto evrov na mesec in potem ta znesek vsako leto povečati za štiri odstotke, da bo prišla do cilja. Dlje bo s tem varčevanjem odlašala, večji bo potrebni mesečni znesek. Zaradi pomanjkanja likvidnostne rezerve ter morebitnega nihanja prihodkov in odhodkov naj poišče čim bolj nezavezujoče rešitve, ki omogočajo varčevanje na dolgo

dobro. Torej produkte s čim manj začetnimi stroški, takimi, ki omogočajo višanje in nižanje premije, različna periodična vplačila, izbiro tipa naložb (delnice, obveznice) in imajo možnosti pretrganja. Morda je še najbolje, da vplačuje v vzajemne sklade vse presežke, ki jih ima, vendar na letni ravni ne manj kot toliko, kolikor si je zadala za cilj. Na začetku naj se izogiba nefleksibilnim produktom, ki so stroškovno preveč obremenjujoči v prvih letih.«

Kaj naj Petra stori

Če povzamemo ugotovitve strokovnjakov, je Petra na zelo dobri poti, da doseže zeleno dodatno pokojnino, če se bo tega lotila dovolj

zgodaj. Najbolje je, da začne takoj, seveda v okviru svojih zmožnosti, torej najprej z manjšimi zneski, takšnimi, kot jih omogočajo njeni trenutni dohodki, potem pa naj jih

postopoma povečuje. Pomembno pa je, da si naprej skupaj s strokovnjaki pripravi dober načrt. Ko bo videla cilj, bo namreč tudi pot do njega precej lažja.